

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

ვერის ციხე

ვერის ციხე, აზრატის ციხე, ბერეს ციხე (ივ. ჯავახიშვილის ცნობით), მდებარეობს მდ. ტანის ხეობაში, მდ. ვერის ნაპირას, ძნელად მისადგომ ქედზე. ციხეს სტრატეგიულად მოხერხებული მდებარეობა აქვს (აქედან მოჩანს ტანის ხეობა და გორი მისი მიდამოებით). ნაგებობა თარიღდება IX-X სს-ით. X ს. მინურულიდან ციხე კლდეკარის ერისთავთერისთავების – ბაღვაშების ხელში გადავიდა. XI ს.

დამდეგიდან შუახანებამდე ვ. ც-ის მიდამოები საქართვე. სამეფო სახლის განკარგულებაში იყო. 1554 ბაფხულში შაჰ-თამაზმა ვ. ც. აიღო და გზა გაიხსნა ატენის ციხისაკენ, სადაც ქართლის მეფე ლუარსაბ I-ის დედა და ქართლის თავადაზნაურთა ოჯახები იმყოფებოდნენ. XVII-XVIII სს. ციხე თავად ციციშვილთა ხელში გადავიდა და ამ საგვარეულოს მნიშვნელოვან საყრდენ პუნქტად იქცა. 1638 ვ. ც-ში გამაგრდა როსტომ მეფის წინააღმდეგ აჯანყებული ქართლის თავადთა მეთაური – ნოდარ ციციშვილი. მეფემ ალყა შემოარტყა ციხეს. აჯანყებულმა ციციშვილმა გაქცევით უშველა თავს. როსტომ მეფემ ვ. ც. აიღო და გაანადგურა. ციხე გეგმით წაგრძელებულია (სიგრძე 44,6 მ, სიგანე აღმ-ით 14,8 მ, დას-ით 6 მ), ნაგებია რიყის ქვით. ნაგებობა დაზიანებულია. ფერდობებზე შემორჩენილია 4-5 მ სიმაღლის კედლები. ციხის აღმ. და დას. მხარეები მთავრდება სხვადასხვა ზომისა და ფორმის კოშკებით. აღმ. კოშკიდან გადარჩენილია მხოლოდ კონტური, დას-ის კოშკი გეგმით უსწორო ელიფსურია. ქვედა სართული ცილინდრული კამარით გადახურული გრძელი სათავსია, რ-იც ციხის ეზოს განიერი თაღოვანი კამარით უკავშირდება. ციხის ეზოში, გალავნის სამხრ. კედელთან, დიდი წყალსაცავია.

ლიტ.: შ ა კ ა ლ ა თ ი ა ს., ატენის ხეობა, თბ., 1957; საქართველოს ისტორიისა და კულტურის ძეგლთა აღწერილობა, ტ. 5, თბ., 1990.

8. ცინცაძე
